

250732

บทบาทผู้นำกลุ่มในการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอก
ของกลุ่มอาชีพทอผ้าวัดต้นแก้วตำบลเวียงยอง
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ปานิสร่า ขวัญชู

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

600255720

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

250732

บทบาทผู้นำกลุ่มในการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอก
ของกลุ่มอาชีพทอผ้าวัดต้นแก้วตำบลเวียงยอง
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ปาณิสรา ขวัญชู

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

บทบาทผู้นำกลุ่มในการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอก
ของกลุ่มอาชีพทอผ้าวัดต้นแก้วตำบลเวียงยอง
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ปาณิสรา ขวัญชู

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

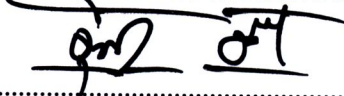

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร.วรพงศ์ ตระการศิรินนท์

.....กรรมการ

อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

29 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง บทบาทผู้นำกลุ่มในการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอกของกลุ่มอาชีพทอผ้าวัดต้นแก้วตำบลเวียงของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูนฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ ประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ที่ได้กรุณาสละเวลาในการให้ความรู้ให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา อีกทั้งให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดียิ่ง รวมถึงการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ซึ่งผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สมศักดิ์ เกี้ยวกิ่งแก้ว และ อาจารย์ ดร.วรพงษ์ ตรีการสิรินนท์ กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อการศึกษา พร้อมทั้งตรวจสอบแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ เรียบร้อยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ตลอดจนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรที่ได้คำแนะนำช่วยเหลือบริการ ประสานงานด้านต่างๆ เป็นอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

ขอขอบพระคุณ ผู้นำกลุ่มอาชีพทอผ้ายกดอกวัดต้นแก้ว สมาชิกกลุ่มอาชีพ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เสียสละเวลาให้ข้อมูลแก่ผู้เขียน จนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระสำเร็จลงได้ด้วยดี ตลอดจน ผู้นำชุมชน ผู้บริหารเทศบาลตำบลเวียงของ เพื่อนร่วมงานเทศบาลตำบลเวียงของ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาปริญญาโทรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต(ภาคพิเศษ) รุ่นที่ 11 ทุกท่าน และขอบคุณ นางสาวปวีศร แสงเพชร นางสาวอรดาวัลย์ ธนาวุฒิ ตลอดจนเพื่อนๆ ที่เรียน หัวข้องานวิจัย SECTION อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ ทุกท่านที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนช่วยเหลือในการศึกษาของข้าพเจ้าครั้งนี้จนสำเร็จได้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่คำผิง ยะมณี ค.ช.สรวิศ ขวัญชู บุตรชาย ครูบาอาจารย์ ผู้ที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จและเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง ที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลงไปด้วยดี การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้เขียนได้ทุ่มเทและตั้งใจทำอย่างดีที่สุดด้วยจิตวิญญาณที่ต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอกให้อยู่คู่ตำบลเวียงของสืบไป หากมีสิ่งขาดตกบกพร่อง

หรือมีข้อผิดพลาดในงานวิจัยนี้ประการใด ผู้เขียนกราบขออภัยเป็นอย่างสูง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
การค้นคว้าอิสระนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ปาณิสรา ขวัญชู

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

บทบาทผู้นำกลุ่มในการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอก
ของกลุ่มอาชีพทอผ้าวัดต้นแก้ว ตำบลเวียงของ
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผู้เขียน

นางปณิสรา ขวัญชู

ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร.อุดมโชค อาษาวิมลกิจ

บทคัดย่อ

250732

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบาทผู้นำกลุ่มในการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอกของกลุ่มอาชีพทอผ้าวัดต้นแก้วตำบลเวียงของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูนคือ 1) เพื่อศึกษาถึงบทบาทผู้นำที่เป็นปัจจัยอันก่อให้เกิดความสำเร็จของการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอกของกลุ่มทอผ้าวัดต้นแก้ว ตำบลเวียงของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน2)เพื่อศึกษาหาแนวทางการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอกให้คงอยู่ต่อไป

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการศึกษาด้วยการเลือกศึกษาในงานวิจัยที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ 1)หลักการบริหารทั่วไปและแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน 2) ประวัติการทอผ้ายกดอกในจังหวัดลำพูน 3) การจัดตั้งกลุ่มอาชีพทอผ้ายกดอกตำบลเวียงของ 4) องค์ความรู้การทอผ้ายกดอก 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีกรอบแนวคิดดังนี้1) บทบาทของเจ้าอาวาสวัดต้นแก้ว บทบาทพระสงฆ์ตามพระธรรมวินัยปิฎก ด้านการศึกษาสงเคราะห์ บทบาทด้านการบริหารงานตามหลักทั่วไปในการบริหารของเฮนรี ฟาร์โย 2) บทบาทสมาชิกกลุ่มอาชีพทอผ้ายกดอก ตามโครงสร้างการบริหารกลุ่มอาชีพ การถ่ายทอดวิธีทอผ้ายกดอกตามขั้นตอน การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม 3) กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้การทอผ้ายกดอกการฝึกอบรมการทอผ้ายกดอกการสาธิตการทอผ้ายกดอกตามขั้นตอน 4) ปัจจัยความเข้มแข็งของกลุ่มการสนับสนุนการดำเนินงานด้านงบประมาณจากโดยหน่วยงานราชการ และด้านเงินทุนจากภาคเอกชน

จากการศึกษาพบว่าบทบาทผู้นำกลุ่มที่มีผลต่อการบริหารงานของกลุ่มผ้าทอวัดต้นแก้ว กลุ่มทอผ้ายกดอกวัดต้นแก้ว อาศัยความเชื่อมั่น ศรัทธาในตัวผู้นำกลุ่มซึ่งจะมีผลสะท้อนต่อการ

ตัดสินใจมีผลทำให้การดำเนินงานตามลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปได้ กรณีของกลุ่มอาชีพทอผ้าวัดต้นแก้ว ถ้าหากหาคูผู้นำที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในขณะนี้ การเลิกการดำเนินงานของกลุ่มก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้สูง โดยทั่วไปสามารถสรุปลักษณะของกลุ่มได้ดังนี้คือเป้าหมายของกลุ่มมีเป้าหมายเดียวกันและขึ้นอยู่กับความศรัทธาเชื่อมั่นในเจ้าอาวาสวัดต้นแก้วการรวมตัวของสมาชิกถือเอาความพึงพอใจเป็นสำคัญส่วนสาเหตุที่มีการรวมตัวกันมาจากความสมัครใจ การดำเนินงานของกลุ่มและความสัมฤทธิ์ผลของกลุ่มขึ้นอยู่กับเจ้าอาวาสเป็นหลักความสัมพันธ์ในกลุ่มจะมีลักษณะเป็นไปในทางส่วนตัวโดยคำนึงถึงประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าประโยชน์ของตัวเองสมาชิกกลุ่มยึดความสำคัญของตัวบุคคล ความศรัทธาในตัวผู้นำ อำนาจบารมีมากกว่าอำนาจการบังคับบัญชา

กลุ่มทอผ้าวัดต้นแก้วจึงควรได้รับการส่งเสริมความเข้มแข็งในด้านการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มศักยภาพให้กลุ่มมีความรู้ความชำนาญและพัฒนาเทคนิคการทอผ้าต่างๆ และเพิ่มพูนรายได้ให้สมาชิกกลุ่ม ตลอดจนถึงการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องของภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทอผ้าลายขกดอก ให้เยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดมรดก ภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้รับมาอย่างเต็มภาคภูมิ และให้ดำรงรักษาอาชีพทอผ้าให้อยู่คู่ตำบลเวียงของ

Independent Study Title	Role of Group Leaders in the Conservation of Pha Tho Yok Dok of Ton Kaew Temple Textile Group Wiang Young Sub-district, Mueang District, Lumphun Province
Author	Mrs.Panisara Khwanchu
Degree	Master of Public Administration
Independent Study Advisor	Lecturer Dr.Udomchoke Asawimalkit

ABSTRACT

250732

The study “Role of Group Leaders in the Conservation of PhaThoYokDok of Ton Kaew Temple Textile Group Wiang Young Sub-district, Mueang District, Lumphun Province” aimed to 1) study the roles of the group leaders which led to the success of the conservation of PhaThoYokDok of Ton Kaew Temple Textile Group, Wiang Young Sub-district, Mueang District, Lumphun Province, and 2) search for guidelines to sustain the career of weaving PhaThoYokDok.

The areas of which this study covered including: 1) general management and sustainable principles, 2) the history of PhaYokDok cotton weaving in Lamphun Province, 3) the establishment of PhaYokDok cotton weaving group of WianYoun Sub-district, 4) the knowledge of PhaThoYokDok weaving, and 5) related studies. The frameworks employed in the study were: 1) the roles of the abbot monk at Wat Ton Kaew, the roles of the monks according to the Buddhism Tripitaka disciplines in terms of welfare education and the roles related to general management principles according to Henri Fayol’s principles; 2) the roles of the PhaYokDok cotton weaving group members according to the career management structure, the instructions of PhaYokDok weaving, and the participation of the members; 3) the process of passing on the knowledge of PhaYokDok cotton weaving, PhaYokDok cotton weaving training, weaving

demonstrations; and 4) factors related to the strengths of the financial supports from the public organizations and the investment from private sectors.

The study revealed that in terms of the roles of the group leaders, which affected the administration of the PhaThoYokDok of Ton Kaew Temple Textile Group, the group leaders relied on the belief and faith of the members in the leader, reflected in their decision-making, which affected the operation which was changeable. In the case of PhaThoYokDok of Ton Kaew Temple group, after the period of the leader who was the members' spiritual leader (the present abbot of the temple), the chance of cancelling the operation of the group would be high. Thus, it can be stated that the group members shared the same goals and had faith in the abbot. Furthermore, the assembly of the members was voluntary. The operation and the achievement of the group depended mainly on the abbot. In addition, the relationships among the members were personal but they prioritized the benefits of the group. The group members placed the importance on the leader whom they considered to be virtuous more than being powerful.

Therefore, PhaThoYokDok of Ton Kaew Temple weaving group should be supported and strengthened in terms of career in order to increase the members' knowledge, skills and weaving techniques which would raise the income of the members. Moreover, the government sectors should continuously support the group and promote the group to become the learningcenter. This center, thus, would be able to pass on the PhaThoYokDok weaving knowledge to the next generations. The younger generations, consequently, would continue the wisdom from their ancestors with pride and preserve the weaving career to be one part of Wiang Young Sub-district.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 คำถามในการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 หลักการบริหารทั่วไปและแนวคิดการพัฒนายั่งยืน	9
2.2 ประวัติการทอผ้ายกดอกในจังหวัดลำพูน	12
2.3 ประวัติการจัดตั้งกลุ่มอาชีพทอผ้ายกดอกตำบลเวียงยอง	14
2.4 องค์ความรู้การทอผ้ายกดอก	17
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	26
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
3.2 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	32

บทที่ 4	ผลการวิจัย	34
4.1	บริบทและสภาพทั่วไปของกลุ่ม	34
4.2	บทบาทการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอกของผู้นำกลุ่ม	38
4.3	แนวทางการรักษาภูมิปัญญาการทอผ้ายกดอกของผู้นำกลุ่ม	43
4.4	กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้การทอผ้ายกดอก	44
4.5	ความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพทอผ้ายกดอกวัดต้นแก้ว	51
4.6	ปัญหาและอุปสรรคการอนุรักษ์อาชีพทอผ้ายกดอก	53
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	55
5.1	สรุปผลการศึกษา	55
5.2	อภิปรายผลการศึกษา	62
5.3	ข้อเสนอแนะ	66
5.4	ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป	67
บรรณานุกรม		68
ภาคผนวก		73
	ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์สำหรับสมาชิกกลุ่มอาชีพผ้าทอยกดอกวัดต้นแก้ว	71
	ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์สำหรับหน่วยงานที่สนับสนุนการประกอบอาชีพ ผ้าทอยกดอกตำบลเวียงของ	75
	ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้นำกลุ่มอาชีพผ้าทอยกดอกวัดต้นแก้ว ตำบลเวียงของ	77
	ภาคผนวก ง การบริหารงานตามหลักทั่วไปของการบริหารงาน 14 ข้อ ของเฮนรี ฟาร์โ	79
	ภาคผนวก จ รูปขั้นตอนและการผลิตผ้ายกดอก	81
ประวัติผู้เขียน		86

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 จำนวนประชากรจำแนกรายหมู่บ้าน	34
4.2 แสดงอาชีพของประชากรในตำบลเวียงของ	36

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
4.1 การกวักค้าย	47
4.2 การโวัน	48
4.3 การสืบทูก	48
4.4 การเก็บเขาย่ำ	49
4.5 การเก็บเขาคอก	49
4.6 การทอผ้า	50